

De Lotgevallen van Jaap Langoor door RICHARD KEARTON. Bewerkt door Dr. W. G. N. VAN DER SLEEN, Nijgh en van Ditmar, Rotterdam.

Weer een nieuw kinderboek over het dierenleven. Hier is het het vermenschelijkte dieren-, speciaal konijnenleven: „The adventures of Jack Rabbijt” dat Dr. v. d. Sleen bewerkt heeft als 't levensverhaal van „Jaap Langoor”.

Een vertelling eenigszins in den geest zooals we die kennen uit onze D. L. N.-premieuitgaven van bloemlezingen uit Will. Long en Seton Thomson.

In Kearton's boek is echter geheel en al de grens naar de fabel overschreden. Waren 't bij Long nog geheel dieren gebleven, bekeken alleen met menschenoogen, hier praten, denken en voelen konijnen als menschen. De konijnenpa vertelt op dringend verzoek van z'n oudste, zijn lotgevallen aan zijn kinderen. Jonge konijntjes „luisteren er met schitterende oogen”; „kunnen hun ongeduld om 't vervolg van het verhaal te hooren, nauwlijks bedwingen”; „konijnenmoeders zorgen er voor een avondboterham”; konijnen zijn er ontroerd door de schoonheid van dauwdruppelen op slapende vlindervleugeltjes.

In de vertaling is de kindertoon gehandhaafd, een enkele maal doet de taal wel eens gewild kinderlijk en daardoor wat stijf aan. Nochtans niet zoo vaak, dat het hinderlijk wordt.

Het verhaal dat behalve boeiend ook leerzaam wil zijn, geeft z'n lezers zoo terloops over 't dierenleven aardige lessen, door den mond van de konijnen — vader, die z'n weetgierige jonkies antwoord geeft op hun vragen.

De prachtige Kearton foto's, waar de tekst zich bij aansluit, en waaronder enkele mooie kleurenfoto's, maken het tot een prettig boek voor jonge natuurliefhebbers en voor hen, die aanleg hebben, het te worden.

H. E. H.

De Vogelkalender voor 1923 door A. BURDET en Dr. JAC. P. THIJSSSE, uitg. Weenink en Snel, den Haag. is een weekkalender met 53 prachtige vogelopnamen van Burdet waaronder verscheidene voor onze lezers wel bekende. De reproductie van de foto's is heel mooi (koperdiepdruk). De bijschriften van Thijssse zijn heel bescheiden en laten den voorrang geheel aan de foto: bij iedere foto een vriendelijke opmerking over de voorgestelde vogels en verder op ieder weekblad twee regels vogelwaarnemingen voor die week, zoo ongeveer als die in het wandelboekje.

Het kalenderblok is op een heel eenvoudig effen grijs en stevig kartonnen schild gemon-teerd.

J.Hs.

VRAGEN EN KORTE MEDEDEELINGEN.

Walvischbedrijf op de Shetlands. — Een der dagen van ons verblijf op de Shetlands hebben wij besteed voor een bezoek aan Olnafirth, 24 mijl boven Lerwick. Zooals gewoonlijk plasregende het des morgens, maar spoedig deed het zonlicht ons genieten van de autotocht door Mainland, langs den smallen bergweg. Het land is bovenmate eenzaam en dit komt nog scherper uit door de vele ingestorte huizen van „crofters”, d.z. boertjes, door de landeigenaren verdreven, toen de schapen tijdelijk meer voordeel afwierpen dan akkers. Nochtans is het landschap zeer bekoorlijk door de vele fjorden en meren, die zich tusschen de bergen slingeren.

Na 2 uur ups en downs verried een doordringende traanwalm de nabijheid van een dier plaatsen op aarde, waar 's menschen waardeering van de natuur een hoogtepunt bereikt. Een lange stapel steenkool, een fabrieksschoorsteen, een paar groezelige gebouwtjes rond een werf vol vette vuiligheid, waarin mannen als kaantjes rondploeteren, dat is de alge-

meene indruk. Op den achtergrond een half dozijn stoombootjes en evenveel opgeblazen buiken van walvissen, drijvende in den fjord; en dit alles gehuld in een penetrante vetstank.

Maar zie, er komt tekening in den chaos. Daar spant zich een staaldraad deun en een winch trekt een kolossalen, blauwen vinvisch de vette helling op. De huid is vol groote blazen en in den rug puilt een enorme schotwond. De cinematograaf van „Polygoon” en ik vermannen ons en stappen temidden van dit olfactorisch inferno, elkaar vasthoudende om niet met toestel en al te water te glibberen.

Nu naderen een paar duivels van kerels met lange messen. Een van hen maakt een lange insnijding over de heele lengte van het dier, waarbij een straal bloed uitspuut; reeds pakt een haak het kopspek, de lier ratelt en voor men is bekomen van den schrik zijn al 4 repen

Foto van de filmfabriek Polygoon.
Walvischvangst op de Shetlands.

spek van 50—60 voet tegelijk afgestroopt om verder te worden gekerfd en gesleept en per lift naar den traanketel te worden geheschen. Wij zien 4 zulke inrichtingen naast elkaar; een voor spek, voor vleesch, been en ingewand.

Hoe verder de ontleding voortschrijdt, hoe meer krijgt zij het aanzien van een afzichtelijke orgie. De mannen hanteeren hun zeisen met macabre vaardigheid in het van rotting dampende cadaver. Hier glijdt een kluwen darmen voorbij, ginds zagen twee mannen een been doormidden; ginds in den hoek een stapel ontvleeschde kaken; terwijl een kleine baggermolen iets onnoembaars opdweilt kwakt een stoomzaag plakken van een machtigen schedel in een brei van hersenen neder. In weinig uren tijds is alles gestoomd en verteerd en is er van het grootste zeedier ter wereld niets over dan balein, traan, veevoeder en kunstmest en . . . ja, men bewaart ook nog de petrosa. En inmiddels stroomden bloed en vet langs onze schoenen. Dit is waarlijk de hel, een aanklacht tegen het schennende vernielingswerk van den mensch in de wonderwereld der zee. Er worden op dit station per seizoen 250 stuks walvisch verwerkt, vooral *Balaenoptera physalus*, *B. musculus* en *B. borealis*.

En toch is ook dit oord niet geheel zonder aantrekkelijkheid; zij wordt er gebracht door de vluchten meeuwen, die azen op het weinige, wat hun de mensch overlaat. In zwermen bedekken zij de richelbuiken der opgeblazen reuzen en zij brengen er de schoonheid als van een andere wereld . . . En op den oever zitten een paar leepe raven te wachten tot den avond om zich op de verlaten slachthelling te goed te doen.

Lerwick, Augustus 1922.

J. METZELAAR.

Bontevisch. — De tweede foto is van *Lagenorhynchus acutus* Gray = *Delphinus eschrichti* Schlegel = *D. leucopleurus* Rasch. Dit dier is bij de visschers algemeen bekend onder den naam „bontevisch”, duidende op de bonte, zwart met crème teekening. De kop heeft lichte strepen, de zijde een lange, lichte lengtestreep en op den rug is het crème zoodanig aangebracht, dat de rugvin in een zwart „zadel” is gevat. — De totale lengte is ca. 2 M. De kop heeft een geringe „snuut”-vorming, in tegenstelling tot dien van den bruinvisch, waarvan het dier voorts door den vorm en het grootere aantal der tanden is onderscheiden.

De „bontevisch” is een zeer gezellig beestje, dat het visschersvaartuig gaarne bijhoudt, maar zich niet zoo gemakkelijk laat lokken en voederen als de tonijn. Tonijnen en bontevisschen vind ik de twee meest onderhoudende dieren van de Noordzee en zij bieden zekere punten van vergelijking. Eerstgenoemde ontmoet men meer in kleine troepjes, die hardnekkig bij U blijven als ge ze nu en dan op een harinkje trakteert. Bontevisschen daarentegen zijn meer lokaal en dan vaak in enorme spoken. Plotseling duiken zij overal om het schip op, maken vervaarlijke sprongen, bij 4, 5 tegelijk, waarbij de krijtwitte buiken schitteren in de zon (ze komen dus op de zijde neer). Jong en oud dartelen en buitelen zoover het oog reikt en telkens zwemmen er een paar aan den boeg met ons mee; na een uurtje is echter de heele troep weer uit zicht.

Foto Polygoon.
Springende Bontevisch.

Midden in de Noordzee is dit dier stellig veel algemeener dan de bruinvisch, die meer van de kust houdt. Mag het nu ook tot onze fauna gerekend worden? Ik vermoed van wel; de beugvisschers, die telken voorjare in Nieuwediep aas komen koopen verzekeren tenminste dat de bontevisch in dezen tijd de haring vaak tot in het Marsdiep vervolgt, en ik heb in het opmerkingsvermogen dezer menschen groot vertrouwen. Wil men wellicht bij strandwandelingen aan de aangespoelde „bruinvischachtige” dieren eens zijn aandacht wijden?

J. M.

Ook Natuursport. — Naar aanleiding van eenige artikelen in De Kampioen over tochten met den kijker tusschen Zeegse en Schipborg, die me met verschillende natuurvrienden in aanraking brachten en waarbij de Redactie van De Kampioen de meeste welwillendheid toonde, had ik ook een ervaring, die teekenend voor de psyche van den belangstellenden vrager was. Ik weet niet, of ik me er om amuseeren of ergeren moet. Een lezer, die mijn beschrijving van het „vogelparadijs” bij Schipborg had gelezen, ging er op uit en informeerde bij den herbergier van Zeegse, waar ik toch die „vogelkooien” had staan! Alsof kooien ooit een vogelparadijs kunnen uitmaken! Kommentaar overbodig!

Dr. A. v. VELDHIJZEN.

De grauwe kiekendief. — Een rektifikatie moet me van 't hart. Voor kort meldde ik een paringsstation van den kiekendief, ik meende den blauwen, dien ik later niet weerzag . . . gedurende eenige weken. Nu is hij weer geregeld op het appèl, alleen hij, niet zij, die ergens